

Plymouth, Pa., 14 Sausio.

Tartum rodos kokius baisiausius piktadėjus gaudo ir tyrinėję visokiais spasabais, ar neužjaus kūr nors mažiau sio krislėlio musų, lietuviszkų, darbų, ir tikrai, kad jeigu tik-tai užstų kame tokius darbus tai jau be jokio atsakymo ir iszsiteisinimo, pagriebtų tą tai nelaimingą ir iszgabėtų ten, kur visai nē nemislija ne vienas isz tokių darbinįkų. Jau prigimimas kožno žmogaus trauke visados ne prie svetimōs, tiktai prie savo tautos, prie savo pulkelio. O czion mat maskoliszka teisybē su visokiais cariszkais iszmislais nors pakreipti tą tai prigimimą visai į kitą pusę; drāsiai jau mat nor stoti į karę priesz gamtiszkas galybēs ir savo valdže uzkariauti ne tiktai jau gyventojus visos pasaulės, apie ką tankiai supnūja, (kaip matyt isz jos pereitų ir dabarti-nių darbų, ba visur nor isi-kiszi ir, trukdydama kitus, pati viską suglemzti, jau jos sziądieninė politika labai ak-ya yra tame dalyke), bet jau ir visą gamtą nor paimti, kad paskui naudotis pagal reika-lus savo. Ar pasiseks tas jai ar ne, negalima dabar pasaky-ti; bet dėlko gi nepabandyti, turint tiek tokių galingų die-jetelių ant kožno pareikalavi-mo!

Jau ir po teisybei ne kurie darbai labai jūkingi ir verti tikro pažeminimo. Na ka gi galima nepasakyti ant tokių prisakymų, kaip jau ana buvo uzdrausta su senoviszkomis rogemis vazinėti, o buvo pri-sakyta butinai isitaisyti bur-liokiszkas? Tasai paliepinas zinoma iszėjo tiktai nū val-dzios virsziniko gubernijos ir dabar, užstojus jau naujam tam virszinikui, tapē atmai-nytas tas prisakas, bet ar ir tie toki gubernatoriai ne yra „diejeteliais“, visos cariszkos galybēs ir per savo tokius,

kaip jiems mažu pasirodo, svarbius iszdavimus nepriside-da prie visovaldiszkos tvirty-bės carizmo? Galima taip gi tą patį pasakyti ir apie viso-kius darbus Klyngenbergio arba Orzėvskio. Ogi naje ir ant apszvietos dirvos atsiran-da ne mažai tokių „milžinų“; kaip isz darbų p. direktoriaus Senapilės gimnazijos matyti apie tokių apszviestunų dar-bus. Panaszus darbai patē-mijami yra ir kitose kiek jau auksztesnēse mokslainēse, kur tie milžinai tur didesnę galę.

Jau isz tokių jų darbų ma-tyt, kad ne tiek jiems rupi jų tikras reikalas, bet tiktai kad apturēti paauksztinimą vardo, per tokius svarbius darbus ir triusą niekados neužmiegantį! Da kiti visi toki „diejeteliai“, kurie nēra taip arti prie viso-kių jiems svetimų gaivalų, o zinoma labjusiai mus brolių, negali taip stipriai laikyt jūs ant virvutės; bet jau mokslai-nēse, kur jie tur visą galę, tai czion kaipo vilkai visados nor griebti tas nekaltas aveles ir neretai sugriebe ir ne vieną jau amžinai pražudē.

Nepasiliauje ir kiti cariszki tarnai sznipinēja, ar ne užjaus kur jiems prieszingos dvasės. Kaip danesza musų viengentis, tai dabar ir vėl mat su di-desniu karszcziu pradē daryti kratas ir jieszkoti, ar ne atras kur pacias szaknis, isz kur iszeina visa mus teisybē, o taip smarkiai svilnanti jiems akis, kad negal jau nejausti to. Leidze jau į darbą visus savo kytrumus, bet nabagėliams vis ne pasiseka surasti to, ko taip trokszta. Apsistojo ant nekurio laiko persekioją ir parodo, kad jau rodos visai nē nemislyja apie nieko szlek-to; kad tūm dūti placziau prasisklēsti visiems musų dar-bams ir labjau iszsikiszi į pryszakį visiems darbinįkams, ir czion jau drāsiai sukibti vi-siems ir, apsiaustus netikėtai, pagriebti į savo naguczius.

Bet visi tie jų kytrumai nuei-na ant nieko. Ir niekados jiems nepasektų pagauti katra nors isz musų nedaugelio, ne-nuilstanczių darbinįkų, jeigu ne mus patys nekurie, kurie, norėdami pasigerbt maskoliui, iszdūda, kaipo tikri pasekėjai Judosziaus, savo tikrus bro-lius.

Bet ar jie sulaiko musų dar-bus? Nē kiek ne, da vis auk-sztyn auga ir platinasi tie dar-bai, taip lygei kaipo kad į ugnį o aliejaus įpiltum, norė-damas užgesiti. Jug ir kožną žmogų kiek užpykita, nieka-dos nenustabdysi jo piktumo su bausme, o su gerumu tas visados geriau pasisektų. Taip lygei ir maskoliai savo darbais da labjau daugina sa-vo prieszų, per visokius savo piktus ir neteisingus darbus.

Tai gi mes, sziczion gyve-nanti, judėkime kaip galėda-mi ir kaip tiktai katras įma-nome, jug mums nēr ką mas-koliaus bijotis, neprigriebs ji-sai mus sziczion, ir visoki jo „diejeteliai ir knistukai“ ne-padarys mums jokios skaudu-lingos skriaudos.

Bet, kaip pasirodō, nedide-lis skaitlius yra tokių tarp musų, kurie nor pasirodyti, kad tikrai neszioja vardą lie-tuvių ir mato teisybę savo akimis, o daugumas, nors po teisybei ir gana galėtų tikrai jau ir neklystancziai pasiro-dyti savo darbais, visai užsi-merke ir ne nor nieko pama-tyti ir kam kiek pagelbėti; bet jeigu tiktai jam gerai, tai jau ir apie viską užmirszta. Jau tas tai tikra teisybē kad pakol da žmogus yra nelaimē-je, tai priesz kožną nusilenke ir netingi kam ką gero pada-ryti, bet jau jeigu tiktai isz-smuko isz to padėjimō, tai ta-da apie viską užmirszta, net ir tikro savo brolio nenor pa-žiti ir jį, nelaimėje esantį, pa-gelbėti. Nelabai mes szito-kiais savo darbais toli nueisi-me! Kaip man nudūda, tai

kožnam tikram musų tėvynai-niui vertētų gerai apmislyti apie visas kilpas musų prie-szų, statanczias ant musų pra-pulties. Ir dėlto neziurēti ir nesitikėti viens ant kito, bet kožnam pasirupiti apsigyt sa-vę.

Negana tiktai neszioti var-dą lietuvio, bet ir darbais sa-vo reikia pasirodyti, kad tas vardas tikrai yra locnas ir ne-uzkavotas. Tegul da musų vardas nēra pakeltas akise svetimtauczių, kaipo garbus ir augszta, bet musų ausise jisai labai meiliai skamba ir yra aukszcziau už visus iszkel-tas. Tai gi dėlko ne galima su jūm pasirodyti tarp savo brolių ir apturēti garbę nū saviszkių. Jau tikrai, kad nebutų tokio tinginumo pas mus, tai viskas but visai ki-taip ir netunotų toki pulkai musų giliose tamsybēse. Bet kokio gi gero galima laukti, kad suprantanczių savo reika-lus toks mažas burelis, o ir tarp tų ne visi nori kiek pa-trusti! Jau tikrai galime ne-sitikėti pagelbos nū svetimta-uczių ir dėlto gulėti augsztyn kojais iszkėlę.

Isz Lietuvos.

— *Isz Suvalkų rėdybos.*
Sako, kožno ranka į savę linksta. Tai butų nieko, tik tas arsziausiai, kad jau per-tankiai ją į savę lenkia. Ne-tik savo privatiszkam gyvenime suka vieni kitus, kaip ga-lėdami, bet ir, taip sakant, vieszam, ot, kaip ukinįkai — valszciaus reikalūse. Ir da tokiam vieszam gyvenime ran-kos labjau į savę linksta, nēs jai ir daugiausiai nū vals-cziaus pavogs, tai nesivadina-tas ne vagysta. Da apvogēs valszcių gatavas yra pasigirti su tūm, kad iszgirstų pagyri-mą: o, o! tai „kytras“ žmogus! Kad pavadytų kas tokį vagim, nelabai girdēt. Tas viskas parodo, kaip dar musų ukinį-

kai nesupranta savo reikalų.

— *Padovinio* valsecius (Kalvarijos pav.) net pradėjo pyktis ir į partijas skirstytis, nes ten atsirado daug tokių, kurie į savę rankas lenkė. Reikėjo tenais statyti naują kanceliariją — tas ir davė priesastį vaidams. Vieni norėjo statyti kanceliariją senojo vietoj kur yra ločnas valseciaus laukas. Kitiems užėjo noras kur naujoje vietoje pastatyti, tik tą naują vietą rinko ne vidury valseciaus, kad visiems būtų paranku, bet lenkė į savę rankas, kad statytų arba ant užmanytojo lauko ir jam gerai už plečių užmokėtų, arba bent arti kur jo. Kad kanceliarija pareis kraszte valseciaus ir visam valseciuj bus į ją toli, apie tai niekas nesirupino, nes kožnas vjs tik į savę rankas lankė. Tokių lenkikų atsirado daug ir jie su savo giminėmis ir kaimynais padarė daugybę partijų. Partijos be piktumų ir gincų negalėjo apsieiti — tai gi ir gincijosi! Ant galo tūs ginczus užbaigė (vis sykį reikia užbaigti) „prigovoru“, pagal kurį kanceliarija, jei ne klystu, turės būti ant senos vietos.

Toki patys gincžai ir rankų lankstymai tam paciam *Padovinio* valseciuj buvo ir su mokslaine. Kalvarijos pavieto virszinikas apziurėjęs minėtąją mokslainę rado, kad ji yra per tamsi, langai permaži. Liepė perkelti mokslainę į kitą namą, kur su didesniais langais. Sztai ir nauja priesastis ginczams *Padovinio* valseciui. Tie gincžai iszėjo ant nenaudos mokytojui, nes valsecius nutarė pasamdyti mokslainei vietą vienam kaime, o mokytojui gyvenimą kitam kaime, atokiai nū pirmojo.

Senapilėj pastatė szimet didelį naują maluną, kursai kasztūs kelias deszintis tukstanczių rublių. Dar jis yra neužbaigtas, nes tik vėju dar varo; kitą metą įtaisys gasinį

(naftinį) motorą, kad ir be vėjo būtų galima malti. Pirmiaus miestas turėdavo miltus (kur gerus) parsivežti isz Kauno, dabar turės savo ločną maluną. Tik teisybę pasakius, miestui nekokia nauda bus isz to maluno, nes visą pelną atsiims sav žydas, maluno savinikas.

Alvito (Vilkaviszchio pav.) atsirado nauja dirbtuvė, kur lieja visokius szpizinius padarus, daugiausiai prie ukės reikalingus: akselines maszinas, kuliamasias ir t. t.

Apie *Pilviszkius* valkiojasi kas žin koksai girtūklis, kursai sakosi esąs *Krazių* dudorius (vargamistra), atsiustas czionais ant isztrėmimo. Pirmiaus jisai kitur buvo, bet paskui nusiskubino ant *Pilviszkių*, sakydamas, kad jam gudai nedaleidžia ilgiaus ant vietos būti, kaip tris mėnesius. Kada asz jį macziau, jis buvo be marszkinių, nudriskusiu žiponu ant nūgo kuno apsivilkęs. Matyt marszkinius buvo pragėręs.

Maziulis.

Nekuri laiką buvo aptikusios pas mus kratos prie lietuvių, bet dabartės isz naujo su įnirszimu prasidėjo, žandarai, kaip padukę begioje ūstydami, bene užs kame norints lietuviszkos dvasios; visu daugiausiai ir visu smarkiausiai jieszko kniguczių apie *Krazius*, tos matyt jiems ne pagal protą atspaustos, tomis knigutėmis maskoliams pripylė akis pikeziau nekaip kad su druska. Toliaus kratydami jieszko visustropiausiai, bene ras kame norints užsimetusių korespondencijų, arba rankraszczių, tokiu budu nor jie (maskoliai) atrasti autorius visų broszurų, visų straipsnių laikraszcziūsia.

Girdėjome, jog ir mintaujiszkius lietuvis krato, taip pat ir daug kitose vietose ir vis daugiausiai teiravosi apie

rankraszczius. Dėlto musų pagūdotiems raszėjams reikėtų labai apsižiurėti, kad nebutų nė mažiausio sklypelio likusio nū tų rankraszczių, kuriūs raszė į laikraszczius, arba broszurias.

Bet ar reik to viso bijotis ir daugiau neberaszinėti?... Man rodos, kad nė maž ne, bet dar daugiau dirbti dar daugiau triusti dėl tėvynės, dėl savo brolių lietuvių. *Christus* *Ponas* savo mokytiniams pasakė: „Bukit gudrus kaip žalcziai!“ Arba vėl: „Jeigu jus viename mieste persekiojo, eikite į kitą“. Taip lygei ir musų tėvynainiams, nė maž nereik pabugti tų didzių persekiojimų, tų taip didzių krattų, bet būti gudriems, kaip žalcziams ir varyti savo darbą. O jeigu kokiam norints pasitropitų įpulti į nagus sziaurės sunų — tada jau reikals kentėti, bet kentėti iki pastarosios ir parodyti tiems barbarams, kad ir mes lietuviai, kuriūs jie nor svietui parodyti, kad jau ir ant svieto nebyra, mokame kentėti ir stiprios esame dvasios.

Rygoje: Nekuris lietuvis, isztremtas už pardavinėjimą ir platinimą lietuviszkų knigų Lietuvoje, pardavinėdavo prie bažnyczios sziokius tokius mažmozius; kaip tai: razanczius, szkaplierius, medalikus, ab rozėlius, kryzelius, taip gi nekurias knigeles lenkiszkas ir latviszkas. Bet barbarams žandarams tas nepatiko, kaip kipszams szv. Kryzius, pasivadinę prie savęs tą žmogų, užgynė ir tūs nekalcziausius dalykus pardavinėti.

Uzsiturėjo nekoki laiką klebonijoje viena sena moteriszke davatka, kada klebonijoje buvo krata tada prie jos atrasta tapo keletas lietuviszkų maldaknigijų, zinoma kaip davatkai visokių reikalinga. Tai dabar jau bet deszimtą kartą tą moteriszkę tampo prie žandarų ant „spaviednės“,

kur ją spaviedoja per kiauras dienas, apie tai, isz kur jį gavo tas knigas tokias naujas, kada gi Russijoje jau 30 metų kaip užginta lietuviszkai spaudinti?..

O ir daug tam panaszių naujienu galima praneszti, bet jau jos bus labai monotonos (vienodos) ir skaitytojams nusibostų beskaitant. Žodziu sakant, sziamė laike, barbarai pacziamė pasiutime — o vis tai padarę „*Krazių Knigėles*“. Dūk Dieve joms sveikata ir veisimasi, kad jos tukstancziais ekzempliorių visų visokių gatunkų pasklystų po musų brangią Tėvynę Lietuvą. Be ne iszgira ir musų raudojimą mokitas — apszviestas svietas?

Kūm gi geresni už mus Armėnai? Ar jie daugiau už mus kenczia? Nemaž ne, bet už jūs gan greit jau czielas svietas užtars.

Ar gi neatimtos mums visos tiesos? Ar gi ne kankina dar piktesnei, nekaip kad turkai Armėnus, maskolius mus? Armėnai turi savo spaudą, o mums ir ta atimta; žodziu: mes daug daugiau esame kankinami, kaip kad Armėnai, bet mus niekas nemato, niekas negirdi, o dėlko tai taip?... O tai dėlto, kad mes esame biedni vargūliai, kad mums pinigų nėra?.....

Baravykas isz puszinės.

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

— *Washington, D. D.* Prezidentas *Clevelandas* 1 dieną szio mėnesio apgarsino vardus sąnarių komisijos venezuelskos, kurią aprinko 31 Grūdzio. Minėta komisija susideda isz szių penkių sąnarių: *Dovydo Brevero* isz *Kanzas*, tiesdario augszciausios tiesavietės *Suv. Valstijų*, *Richardo Alvey'a* isz *Mariland'o*, szefo tiesavietės apaliacijinės apskrityje *Columbijos*, *Andriejaus White* isz *New York'o*;

Fryderiko Couderto isz New York'o, ir Danieliaus Gilmano isz Marilando, prezidento universiteto Johna Hobkinso. Prezidentas Clevelandas da neapszaukė jūs ant kamisorių, bet pirmiausiai atlaikė nū jų užtikrinimą, kad priims urėdą venezuelskų komisorių, jeigu jiems tas bus dūta. Norints vardas Brevero randasi pirmutiniu ant oficijalno raszto, vienok jau czion nereikia mislyti, kad jisai bus perstatytas vadovu tos komisijos. Iszrinkimą prezeso komisijos, prezidentas paskyrė pacziai komisijai. Prezidentas nor, kad susirinkimas komisijos užstotų kūgreicziau, bet dar nėra perstatyta dienos.

— *Washington, D. C.* Seneta Squire, 2 dieną szio mėnesio, suszaukė susirinkimą senatoriskos komisijos apgynimo pakranczių ir užgulė ant jų, kad pasiskubitų su padrutinimu miestelių ir įplaukų. Jenar. Craighill, szefas inžinierių Suv. Valst., perstatė savo nūmonę 3 dieną szio m., kurioje parodė miestus ir įplaukas kur pirmiausiai reik padrutyti. Tas įvyks, kada bus priimtas bile senat. Sqvier'io, norinczio perstatymo ant to reikalo 87 milijonus dol.

— *Washington, D. C.* Henrichas Cauling, rėdytojas gazietos „Politchon“, iszeinanczios Kopenhagoje, atvyko 30 Grūdžio į Kapitalą, kur jį senatorius Nelson'as isz Minnesoti perstatė keletai senatorių. Ponas Cauling sugrižo ką tikt nū salos Kubos, kur važinėjo dėl persitikrinimo dalykų tenykszczių. Tvirtina jisai, kad kubiečiai nepoilgam pergalės Ispanus ir uždės republiką Kubanską. Cauling užtvirtina, kad Kubiečiai turi daugelį prietelių Havannoje ir tokios laikosi nūmonės, kad kaip greitai revolicionistai pradės apgulimą sostapilės, Ispanai persitikrįs, kad turi neprietelius ne tik tai užsieniu.

se, bet ir murūse miesto.

— *Santijago de Cuba.* Dienoje 18 Grūdžio, arti Palma Sorrento susitiko dalis ispaniskos kariumenės skaitliuja 900 žmonių su 500 Kubanieczių. Muszis buvo gana karsztas ir pasibaigė nelaimingai dėl Ispanų, nės jie paliko 40 žmonių užmusztais ir 114 pazeistais. Kubiečiai visai nežymius nūpūlius paneszė.

— *Naujas York N. Y.* Laikrasztis „Herald“ atlaikė sekanczias zinas isz Karakas sostapilės Venezuelos: randas aresztavojo daugelį ypatų gynai už politikiskus darbus. Tarp paimtųjų randasi taipogi ir Mantin Perez, artymas giminaitis Matoso, buvusio ministerio finansų. Perez kada tai ėmė dalyvumą revolucijoje prieszais prez. Crespo. Dienoje 30 grūdžio suszauktas czion buvo susirinkimas gabineteto, dėl apsvarstymo svarbaus apznajminimo, atlaikyto nū ministerio venezuelsko Vashingtonė.

— *Ottava, Ont.* Kanadyiskas randas nori ant tų pėdų pasiimti padrutinimu fortų kanadyiskų. Bil, padūdantis randui galę iszdavimo reikalingų ant to dalyko pinigų, pasiliks tūjaus perdūtas parlamentui. Valdžia randava nori padiditi artileriją per davimą poros kanūlių prie kožnos laukinės batarėjos.

— *Albany, N. Y.* Jenar. Mc. Alpin perstatė gubernatoriui Mortonovui savo metinį iszrokavimą už 1895 m. Padūda jisai, kad Valstijoje New Yorko randasi 800.000 vyrų gabių į kariszką tarnystę tarp 18 ir 45 metų amžiaus. Valst., patikus reikalui, gal lengvai isztatyti su virsz pusmilijoninę armiją. Tam skaitliuja su virsz 150.000 ypatų tur kariszką mokslą, apturėta

jau tai kariszkoje tarnystėja, jau tai tam atsakancziose mokslainėse. Į tą skaitlių galima pridėti apie 50.000 veteranų nū paskutinės revolucijos. Konstitucije reikalauje, kad milicija susidėtų mažiau nors isz 10.000 žmonių. Kodeksas kariszkas sako, kad gvardije tautiszka laikia tykos negali daugiau iszneszti, kaip 15.000 žmonių.

Gvardije skaito visados 773 apicierius ir 12.389 prastųjų.

— *Havanna.* Dalis kubiskos raitarijos apie 2.000 pasislėpus netoli Calimete, provincijoje Matanzas, atakavojo kolumną Ispanų skaitanczia 800 žmonių, po vadovyste pulkaunįko Perero. Norintszkie paskutiniai isz nežinių buvo užpulti, vienok stipriai laikėsi. Kubaniečiai po kelis kartus metėsi ant jų, bet vis buvo atmuszti.

Stipri dalis kubanieczių po vadovyste Gomeso ir Maceo, tapė atkavotas per randavą kariumenę ties Batey. Maisztinškai greitai pariktavo užslaptį isz szėnių ir lokomobilijų, paimtų isz aplinkinių plantacijų. Gana spyrėsi, bet po 3 adynų muszio buvo visai sumuszti. Po tokio nenusi sekimo Kubiečiai atsisuko atgalios nenorėdami tolyn zengti.

— *Havanna.* Kariszkos spekos maisztinjkų slenka į vakarus isz pietinės dalies prov. Havanna, dasyrė iki Helenos, kuri guli tik tai 50 kilometrų nū sostapilės salos Kubos. Žiemų armija maisztinjkų randasi ties Agucape toumo 70 kilom. nū Havannos. Rytinė armija maisztinjkų nor susivienyti ir su tais, kurie randasi prov. Pinor de Rio, gulinczio; vakarus nū Havannos ir traukti po tam ant Bejucal, nū kurį Havanną eina pors szakų gelezinkelio.

Danesza taipgi, kad maisztinškai sudegino daugelį laukų su cukrinėmis lendremis ant plant. Santa Teresa arti San Nicolas gulinczio netoli į rvtus nū Helenos.

Quinton Bandera, treczias isz eilės vadas maisztinjkų perneszė savo sėdybą į vietą tarp Guines ir Labana. Labana guli nū Havannos tik tai 20 mylių toumo, zinia daėjus apie tai į Havanną, labai sudjudino gyventojus, nės randas tvirtina, buk maisztinškai isz visų artymųjų vietų jau traukesi.

Sostapilėje didelis judėjimas, nės jau nepakavota dabar, kad maisztinškai vis eina artyn, sumuszdami visur Ispanus.

Ispanai jau noroms ar nenoroms, bet turėjo pripaziti, kad padėjimas dalykų ant salos Kubos ir gana baugus dėl Ispanų. Provincijose: Havanna ir Pinar dėl Rio jau veik apszauks apgulą.

Maksimas Gomez, vadas Kubanieczių, apznaimino, kad neilgai trukus įsilausz į Pinar dėl Rio.

Norints armija jo neprisiekė da iki prov. tai, bet tas apszaukimas dailiai parodo, kad Ispanai per silpni yra sulaikyti jo mislise.

Ranksztus darbai maisztinjkų per isztisą salą, daugel atrado prilankių sav, jau ir tarp tokių, kurie visai buvo prieszingi jiems. Kaip greitai kubaniečiai pasirodys provin. Havannos, ir Pinar dėl Rio, tūjaus czion atras daug naujų prietelių. Valdžia žino gana gerai apie tai, ir dėlto visokiu budu stengesi paniekyti kubiecius akise ukėsu, bet tai daryti jau per vėlu. Gal but kad prisiartinus prie sostapilės maisztinjkams, greitai czion pakils maisztas Ispanų kariumenė kaip galėdama stengėsi sulaikyti Kubaniecius, bet tie jų stengimasi nieko naudos neatnesza. Je-

narolai ispaniszki visokiu budu vilioja, kad kaip nors pritraukti Gomezą į tikrą muszį, bet Gomez, kaip tiktai daudzia kur susirinkusius. Ispanus, tai tūjaus pasiszalina nū czion ir užpuldinėja ant jų ta da tiktai, kaip pajunta kur nedidelį jų skaitlių.

Jenarolas Echague randasi aplinkinėse Guines, jen. Navarro randasi San Nicoloje, jen. Aldecoa Nueva Pazoje. Virsz minėti jen. stovi su savo kareiviais ant tų vietų per kur Kubiečiai pertraukė. Tas dalykas daugel dūda pamislyti, kaip szie paskutiniai persilaužė per tokį stiprumą Ispanų. Apart to da ir daugiau jen. stovi ant tų vietų per kur pertraukė Kubiečiai.

Eina žinios, kad tvirta dalis Kubiečių eina per kalnus Eel Guanamon ant Havannos. Nedidoka dalis maisztinikų kariumenės jau pasirodė ties San Nicolas, kuris nū rytų pusės prieina prie Guines.

Maisztinikai sziose dienose sudegino tiltą geležinkelio ant upės Hanavana.

— *Santander.* Danesza, 1,800 ispaniszkių kareivių 5 dieną szio menezio atplaukė isz czion ant salos Kubos, dėl pastiprinimo ispaniszkos armijos ant tos salos.

— *Havana.* Gyventojai szio miesto labai nusigando, nės 5 dieną szio menezio laukė užpūlimo Kubiečių; ba jau isz vakarykszczios dienos matytis buvo maisztinikų kareiviai apie Managua, kaimas, kuris atstovi nū Havannos tiktai 12 mylių.

Didumas pilionų nesibaugina užpūlimo maisztinikų, tiktai miesto urėdnikai, kurie ne nor susidėti su jais; bet kiti gyventojai kone ir laukia ateinant jų.

— *Londonas.* „Daily News“ atlaikė depešą isz

Konstantinopolės nū savo korespondento, kurioje tasai sako, kad turkiszki kareiviai apgulintį miestą Zeitun, nukęsti tur didelius szalczius. Beveik kas diena po 50 žmonių gula nū szalczio. Visa turkiszka kariumenė laikosi dabar labai gailingame padėjime, maistas jų labai prastas, aprėdalas sudriskęs ir daugelis per nepriežiurą mirszta nū ligų. Kas diena pabėga daugelis isz kariszkių eilių, paimdami su savimi ir ginklus. Toks dalykas labai skaudulingai atsimusz, ba per tai susirinks atskirios aibys tų pabėgėlių, kurie kankys ir spaus nekaltus gyventojus. Visi krikszczioniszki žandarai, pildanti savo priderystę ant pussiausialio Mazosios Azijos, pametė savo darbą, dėlto kad iki sziam laikui negauna užmokesties už savo darbą.

— *Londonas.* Konstantinopoliszkas korespondentas „United Pres“ telegrapavojo nū 31 dieną Grūdžio, kad dragomanai įvairių ambasadų pūlėsi prie Portos, norėdami nū jos atlaikyti paskutinį atsakymą ant reikalavimų diplomatu užrubežinių pūnysczių, remenczių, kad iszdavimas miesto Zeitun per Armėnus Turkams, butų patvirtintas dėl iszriszimo konsuliams Aleppoje. Porta davė ant to neiszkių atsakymą. Rerezentantai užrubežinių pūnysczių padarė antrą susirinkimą ir nutarė paskutinių budu palenkti Portą dėl priėmimo konsulų Aleppoje už tiesdarius tam reikale.

Terrel, ministeris Suvienytų Valstijų, atlaikė telegramą isz Aintabo, ant pussiausialio Mazosios Azijos, daneszanczia, kad tenai daėjo iki sumiszimo, tarp kurio keletas ypatų buvo užmuszta.

Tolraszis isz Harputo danesza, kad valdzia turkiszka už-

draudė misijonariams dalinimą pinigų ir maisto tarp kentanczių badą ir szaltį krikszczionių, o ypatingai Armėnų.

Turkiszka komisija, iszleista į Armėniję dėl sulaikymo pakilusių nesutikimų, atlankė czionai tris miestus... Komisije ta neatbojo visai ant rasztiszkių pasiskundimų Armėnų, bet smarkiausius vadovus isz jų užsipraszo pas savę. Komisoriai užgulė ant szijų ir iszmislyjo, kad jie buvo pirmutiniais kaltinikais sukėlime visokių sumiszimu ant pus. Mazosios Azijos. Czion apsakė, kad jeigu jie nepasirūpįs kaip galima greicziau nustadyti visus tūs nesutikimus, tai pabausti bus baisingai. Da pirm. paszaukimo szijų paskutinių komisoriai susizinojo su visais vadovais turkų.

Paskiau atlaikytos žinios korespondento „United Pres“, znaimina, buk Porta nedavė iszsiųstiems per ambasadą dragomanams tikro atsakymo, bet pasakė, kad tą tiktai tada dūs į rankas konsulų Aleppoje, kada tarimai Turkų ir Armėnų m. Zeitun nepaliks tikrai užbaigti.

— *Viena.* Petropiliszkas korespondentas czionykszczio laik. „Neue Freie Presse“ telegrapavojo, kad Rosije ir Prancuzije prisizadėjo Suv. Valst. savo diplomatiszką pagelbą reikale venezuelskam. Tas patsai korespondentas tvirtina, kad Rosije pasirengus dėl įdavimo Suv. Valst. pagelbos, savo grynu auksu.

— *Berlynas.* Iszsiutimą padėkavonės per ciesorių Pauliui Kruegeriui prezidentui pietų aprikoniszkos republikos, už pergalejimą ekspedicijos dakt. Jamenseno per Burus, visa vokiszka tauta priėmė su dideliu džiaugsmu; ba vokiečiai szirdingai neužkenczia Anglikų. Spauda vokietijos szaukia randą, kad

tasai tvirtai stotų prieszais Anglije ir nedūtų jei kisztis į reikalus Transvalijos. Padėkavonė ciesoriaus, iszsiųsta Kruegeriui, ne buvo paslėpta nū Anglijos, ba randas vokietijos padavė kunigaikscziui Hatzfeldtui, vokietijos ambasdbriui Anglijoje, kad tasai perdūtų lordui Salisburiui, kad vokietijos randas nedaleis Anglijei pervertimo dabartinio padėjimo pietų aprikoniszkos republikos.

— *Londonas.* Valteris Hutchinson, gunernatorius Natalo, atsiuntė į Londoną sekantį, apie muszį tarp ekspedicijos dr. Jamensono ir Burų. Dieną 31 Grūdžio dr. Jamensonas su 800 saviszkių užpūlė ant 1,500 Burų ties Krugersdopu. Bet jo užpūlimas nepasisėkė, ba buvo atmusztas. Po tam metėsi su savaisiais į szalį Rannfonteino, bet likosi sulaikytas ties Dorkopu. Dieną 2 Sausio buvo antras muszis, bet czion atėjo į pagelbą Burams randava artilerija. Jamensonas likosi sumusztas, palikdamas daugelį užmusztų.

Testamentas Petro Didžiojo.

Traukimas Rosijos dėl apėmimo Bulgarijos, potam ilgesniam laikia Serbijos, o net jau ir Rumunijos, kad po užėmimo to viso greicziau dasigriebti prie, nū senei troksztanczio mierio, užėmimo Carogrodo, tos puikios sostapilės senobinės galingos bizantiskos vieszpatystės. Troszkimas tas kas kart aiszkiau atvėrė akis Europos kas jos laukia, jeigu tas didelis mieris Rosijos kada iszsipildytų. Atveda ant mieslies senei žinomas, užmirsztas ir vėl atnaujintas atminime žmonių europos, testamentas pirmo uždėtojaus galybės carų Rosijos, ano Petro Didžiojo, kuris rėmė ant užėmimo visos Europos.

Testamentas tas, arba rodos

dėl užėmėjų sosto Rosijos, suraszytas per Petrą D. gulėjo ir dabar guli gerai užslepemas ciosoriszkūse arhyvūse ir niekas apie esybę jo nebutų dąsiprotėjas, kad ne prancuzas, Gaillardet, kuriam pasisekė pagauti tą Testamentą ir padaryt iszraszą nū jo. Iszraszas tas užlaikomas yra arhyvūse ministerijos vidurinių reikalų Paryžiauja ir toks jo antgalvis: „Iszraszas pliano dėl užėmimo Europos, palikto per Petrą D. užėmėją sosto Rosijos, o padėto arhyvūse rumų Peterhofs arti Petropilės. Sztai įtalpa jo: „Vardan Szvencziausios, Neskiemos Traicės. Mes Petras, caras ir patvaldys visos Rosijos patamkams mūsų, ir užėmėjams sosto, ir galybės ant tautų Rosijos, apreiszkiame ir paliekame“....

Czion Petras I iszveda, kad pagal jo mislį, maskoliszki gaivalai per Apveizdą paszaukti yra dėl užėmimo Europos, o tai isz tos priezasties, kad visi kiti gaivalai europiszki perseno ir milzinišku žinksniu slenka prie nupūlmo, o per tai lengvai gal but pamuszti per tautą jauną, pilną spekų ir augimo, kokia yra tauta Rosijos. Ta užplauka tautų europiszko supuvusio saulėleidžio per anan jauną rosiszką tautą sulygina caras Petras su kasmėtinu iszsiliejimu Niliaus Egipte, kuris tai iszsiliejimas pridūda žemei tvirtumo dėl iszdavimo naujų vaisių.

Caras Petras įpėdinems savo ant sosto padūda nekuriūs punktus dėl iszriszimo, taip kaip Maizieszius žmonijai Izraeliaus paliko atminezią lenkų prisakymų savo. Punktai tie yra sekanti:

1. Rosijos tauta tur buti visados užlaikoma laipsnyja nepertraukemo pasirengimo į karę, kad kožnoje valandoje galėtų paimti naudingą sądarą po karės, o tam laike nu-

tilimo prisirengti ant ateinančios kares, dėl padidinimo rubezių vieszpatystės.

2. Visokiu budu reikia stengtis sutraukti gabiausius vadus ir mokytus vyrus isz svieto, kad Rosije po visas tautas but garbė.

3. Kožnoje progoje reikia imti dalyvumą visūse sukibimūse tarp kitų tautų europiszku, o labjausiai Vokietijoje.

4. Lenkiję laikyti visados nesueiname skirtumė, pataikauti vienai pusei priesz kitą; ant seimų reikia daryti įplauką per papirkimus, vienijimu savo szalinikų ir pagelbėjimu jų, kad niekados nedaeitų iki sątaikos, kariumenę maskoliszką dėl įvairių reikalų siųsti į lenkiję ir tenai palikti ant ilgesnio laiko. Jeigu darbai užsiėminiai turėtų ardyti reikalus, reikia jų tūjaus sutaikyt, Lenkiję padalyti, o po tam stengtis, idant po nekuriam laikui dalis tas, paimtas per kitus, ir vėl kaip nors prisitraukti prie savės.

5. Szvedije reikia visokiu papiktinimu kirsziti, kad daveisti ją iki apszaukimo karės, kad tūm kaip nors paimti ją. Dėl dasiekimo savo mierio reikia perskirti ją su Danije ir Brandenburgije, kad tūm nusilpnyt.

6. Paczių dėl kunjgaiszčių rusiszku reikia daugiausiai jieszkoti Vokietijoje, kad tūm apturėti didesnę įplauką ant jų.

7. Su Anglije laikyti sątaiką ir prekybą. Ponystė ta daugiausiai užima mus dėlto, kad mes galime atidūti jei savo neiszdirbtus vaisius ir medį už jos auksą, o prieg tam mūsų prekėjai ir matrosai iszsimokina nū anglikų prekybos ir vikrumo ant vandenų.

8. Platiti rubezius į žiemius ilgyje Baltytskų marių ir į pietus apie Jūdmars.

9. Stengtis artintis kas kart daugiau prie Carogrodo ir prie Indijų. Tenai apsistojus

galima jau pasilikti valdonu visos pasaulės. Dėlto reikia be pertraukio tēkjt karę su Turkije ir Persije; prie Jūdmarių uždėti geras įplaukas ir naujokynes, pamazėli traukti tas mares lygei, kaip ir mares vokiszkas. Persije nusilpnėti ir priartyt jos prapultį, kad apyvartą viso rytų apskriczio traukti per Syrije ir iszkiszi ant Indijų, kur yra pirmutinis szaltinis visaszvietinės prekybos; kaip greitai Rosije tenai apiponavos, tai angliszkas auksas nebus reikalingas.

10. Su Austrije reikia visados laikyti susiriszimą, dėlto reikia pagelbėti jei valdyti visą vokietiję. Austrije taipgi iszszaukt kaip nors ant iszviijimo Turkų isz Europos, o jeigu norėtų pavydėti paimtam per Rosiję Carogrodi, tada reikia pažadėti jei kokį nors atlyginimą kitose ponystėse, kurį po tam butų galima atimti, arba kaip nors pastumėti į karę su kita užsienine ponyste.

11. Visokius schizmatiszkus gaivalus pritraukinėti prie savės prizadėti jiems užtarymą, kad turėtų apginėjus Rosijoje, o tūm jie patys nuvargis savo krasztą, prie kurių priguli.

12. Po pasidalimo Szvedijos, po pergalejimo Persijos, pamuszimo Lenkijos ir Lietuvos, apėmimo Turkijos ir apiponavojimo marių virszui paminėtų, reikia padaryti slappingą propoziciją dvarui Prancuzijos, o po tam vieniszkam, kaip greitai sziedu priims tai tada pradėti kurstyti vieną priesz kitą ir reikale vienam padėti, o kitą isznaikyti. O po to viso numazjt tą likusę galybę, kas bus gana lengva, ba Rosije tūkart bus gana galinga, kad dasiekti; taip laukemo mierio, tai yra užėmimo visos Europos.

Toku budu bus galima ir tur but visa Europa pergale-ta!“

Jeigu gerai prisiziuresime

sekantiems darbams įpėdinių Petro Didziojo, tai pasirodys, kad valdyme ponystės rusiszkos, visi carai mažai ką atstoją nū to kelio, perstatytu per aną iszmislų iszdūtoją. Lenkije ir Lietuva likosi godulingai Rosijei, susiriszimai giminiuszki namų valdonų taip stipriai suriszti mažą ką ne su visais kunjgaikszciais vokiszkais, kad jau arcziau nē ne gal but. Tolesnis plianas apėmime Jūdmarių ir Carogrodo, o su tūm ir Bosporo, Rosije ir dabar trauke su dideliu kytrumu; klausymas didis ar tiktai ne eis tolyn užrėsztu keliu? Bet czion da ateinantis laikas klausymo iszrisz tai.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— Elizabeth, N. Y. 29 Grūdžio 95 m. Gūdotinas „Vienybės“ Rėdytojau! Meldziū jus mylistos patalpint szitą laiszką savo garbingoje „Vienybėje“. O tai dūdu atsakimą neiszmanėliui parapijonui ir korespondentui D. T. Baczkaucko, kuri tai korespondencije buvo „Sauleje“ patalpinta N. 52, kurioje buvo paraszyta: Mylekie artymą savo, kaipo patsai savę. O tai matyt, kad tu taip ir myli artymą, ba paraszei kad lenkai, būdami prilankiais sunais katalikų Rymo Baznyczios, emė dalyvumą parodoje su dideliu noru. Toliaus tas neiszmanėlis raszo, kad czionaitinis kunjgas yra apimtas lenkiszka dvase (gal sergantis ant oycziznos), norėjo perverst visą parodą ant vardo polenderių bet jam nepasisekė ir t. t.

Na tai paziurėk tu ar tai neteisybė, paziurėk kas iszsi-reiszke, kada buvom baznyczioje 29 d. Grūd. ir kas pasidarė: Kun. Servetka laikė Neszparus tą dieną. Pusiau Neszparų sustojo ir sustapdė vargamistrą grajlt, ir sako: kodėl tu negiedi visų psalmių,

tada vargamistra atsiliepė, kodėl jus man nesakėt pirmiau Neesparų, asz taip giedu tas paczias psalmes, kaip ir kozną nedėlią, o jeigu jums nepatinka, tai man reikėjo pasakyti, asz bucziau kliausias. Tai pasakės, paėmė skrybėlę ir iszėjo isz bažnyczios. Tada kun. pasakė, kad nū szios dienos man nereike lietuviszko vargamistros, ir giedorių, asz sako paimsiu lenkus, tai man pagrajjs ir atgiedos lenkiszka. Toliaus tas korespondentas raszo, jog reikia buti dėkin gais dėl kn. Servetkos, ba bažnytėlė musų netrukus bus gatava per nenuilstantį triusą gūd. prabaszcziaus, ba likos surinkta per jį suvirsz 1000 dol. ir jau nekurius skolos likosi užmokėtos, tuli lietuviai labai neiszmintingai, sako, daro, jeigu kabinasj prie kun. ir prilankių dėl lenkų, ba lenkai visomis pajiegomis tą naują bažnytėlę szelpe. Na tai tu visai esi apsigavęs ant to. Dar kun. Servetkos ne buvo Elizabeth, o jau Elizabetho lietuviai turėjo tukstanczius ir buvo nusipirkę lotus dėl bažnyczios ir, kaip kun. atvaževo, jau turėjo \$180 ir Neworko dr. szv. Jurgio paaukavo \$50 ir nū teatro liko pelno \$187 nū paszventinimo kampinio akmens bažnyczios \$156 ir septyni parapijonys užsimokėjo j parapiją po \$25, tai pasidaro \$175, tai isz viso pasidaro \$749. O kur da tie, kurie davė pokelis dolerius. Tai patys lietuviai sudėjo, asz tav sakau teisybę, o jeigu nenori vieryti, tai atėik parapijos knjgose pažiūrėti, tai szitą mano rokundą atrasi. Turbut ar tav koks kvailys sakė, ar tu patsai iszsimislina, o mažu iszdūtojas „Saulės“ isz savo galvos tą patalpino, ba jau antru kartu tą kunjgėlį iszteisino, o ant kitų neteisinaigai užpuldinėjo. Tai meldžiu, kas netikėtų mano korespondencijei, pacziam per-

sitikrėti tam dalyke.

Svetys.

— Newark N. Y., 7. Saus.

Garbingas Rėdytojau! Meldžiu patalpyt szitūs kelis zodžius į nū visų gūdojamą laikrasztį „Vienybę“. Kaip žinoma visiems, kurie skaito laikrasztį „Vienybę“ jogei szv. Jurgio draugystė Newark N. J. prigulėjo prie „Susivienijimo“. Dabar visai kitaip yra. Nežine isz kokios tai priezasties mus draugystė atszalo, nemokėjo posmertinių ir t. t. ir dar rasdavo visokius užmėtinėjimus ant „Susivienijimo“.

Taigi mes, apsvarstėm naudingumą „Susivienijimo“ ir gana gerai matom, kad tik susivieniją galim savo vardu vadytis. Taip leidžent senus metus, o užstojus naujiems, susiszaukėm susirinkimą 5 dieną Sausio 1896 m. ir sutvėrėm kūpą, kuri susideda isz 12 ypatų. Kaip rodos tai visi supranta „Susiv.“ svarbumą, tai ir darbas pradėtas eis gerai. Kitą susirinkimą laikysim 9 Vasario po No. 520 S. Market st. Užkviecziam visus brolius ir seseris nū 15 metų lyg 50 tie visi bus primami. Netik yra „Susiv.“ reikalingas kurie rengesi mirt ir apturės \$150 bet yra reikalingiausiai dėl jaunų, kurie mislija ilgai gyvent ir pakialt tautą, apszvietimą ir t. t., ba tik viens įrankis yra „Susivienijimas“ dėl pagerinimo lietuvių vystės ir visokių reikalų. Lai gyvūja „Susivienijimas“ ir mylėtojai jo. O papeikimas tiems, kurie ragina prigulėt prie lenkiszko zwionsko kaip „Saule“.

M. A.

— Waterbury, Conn. 11 d.

Sausio, 1896 m. Pas mus, užstojus žiemai, darbai susilpnėjo, nekurius dirbtuvės neiszdirba visas dienas ir apart to paleidžia darbinikus, pertai ir isz mus brolių lietuvių randa-

si daugel be darbo, bet pasitikim, jog pavasarį darbai pasigeris.

Bet lietuviai ant tautiszkos dirvos pradeda krutėti kas sykis labjaus. Neseniai apsigyvenęs czion p. K. J. Senkus pradėjo rupities apie atgrajinimą lietuviszko teatro ir priesz, „Naujus Metus“ utarniko vakare turėjome laimę pamatyti pirmutinį lietuviszką teatrą, komediją, „Amerika Pirtije“ kiekvienas savo rolę atgrajijo labai puikiai, komes suvis nesitikėjome, kad isz lietuvių iszeitų toki puikus aktorai, tik į vieną zyda nelabai buvo smagu žiūrėti, kaip matyti, tai tas vaikinys buvo szauiniai iszsitraukęs degtinės. Publikos buvo nemažai ir rankų plojimas buvo didelis. Aktoriai susidėjo isz sekanczių asabų: K. J. Senkus grajijo rolę Vinco kriaucziaus, kuris tikrai energiszka iszpildė savo uždūtį. Antano rolę grajijo M. Brazis, Bekampio J. Vaitkunas, zydo J. Tamaszauckas, Pirszlio J. Adomaviczia, piemenuko J. Valaitukas, Bekampienės Ona Urbiūtė, kuri taipgi puikiai nudavė, Agotos Adelė Baranauckiūtė ir po teatrui buvo laikyta deklemacija per Eva Vaitkuniūtę, kuri taip pat puikiai atliko savo uždūtį. Taipgi nemažą inspuđį padarė, rodomi gyvi paveikslai.

Lai buna garbė jums naršus lietuviai ir lietuvaits už jusų rupestį ir darbą dėl labo lietuvių vystės, o labjausiai p. K. J. Senkui už jo puikų užmanymą. Kaip girdėt musų aktorai ketina mokytis ir kitą dramą, lai Dievas jiems padeda.

J. D.

Atsiszaukimas.

Į Glen Lyon, Wanamie, Aldon ir Nanticoke lietuvius. Mieli broliai lietuviai! Kaip

jau nesykį girdėjau, jog sziose vietuvėse yra suvirszum 90 lietuviszkų szeimynų, apsigyvenusių, neskaitant visai pavienių, bet gi visi dar iki sziam laikui priklauso prie lenkiszku parapijų, o daugiausiai prie Glen Lyon, užsimokėdami visada kas reikia, o savo motiniszkoje, grazioje lietuviszkoje kalboje, negirdi nė pamokslų, nė iszpažinties gerai gali atlikti, nė kitų dvasiszku reikalų, dėlto kad tenykszcziai dvasiszki vadovai yra lenkai ir lietuviszkos kalbos bei tautos nemyli. Taigi sakau, ar lietuviai tujų apielinkių, suėję į vienybę ir pasirodavoje tarp savę negali sutverti gryną lietuviszką parapiją, arba bent tū tarpu, pakol jų skaiczius pasididys, uždėti koplytėlę, arba taip sav kokią salę pasistatyti, kurioje butų galima dievmaldystę laikyti, o podraug ir kitus tautiszkus reikalus, kaip va, draugysezių mitingus, atlikti. Tai iszeitų man ding, ant didelės tautiszkos ir dvasiszkos lietuvių naudos! Juk sziądien, kaip matome laikraszcziūse, lietuviai apsigyvenę Pamariniame kraszte, arba Naujoje Anglijoje, tveria savo lietuviszkas parapijas ir stato bažnyczias, nors jų tenai nedidelis burelis randasi, daug mažesnis už szijų vietuvių. Dvasia tautiszka ir noras sąziniszka atlikti szvento tikėjimo pareigas verczia jūs tai daryti. Persiėmę ir jus, mieli broliai, taja dvasia ir atsimidami, jog esate lietuviai, sekite anų grazų paveikslą ir netarnaukite ilgiau lenkams, nės jiems gana prisitarnavome ir nuskurdome patys! Sutverti savo lietuviszką parapiją jums visai nėra sunku. Žinote patys, jog dabar yra prastyti strytkariai isz Nanticok iki Glen Lyon, taip kad su jų pagelba galite sav lengvai gauti visokias rodas pas lietuviszkus kunjgus jau Ply-

mouth, jau Wilkes-Barre, kurie be abejonės nepatingės ir nepasigailės savo darbo tokiame svarbiame dėl jų reikale. Tik suprantamas daiktas, jog turite patys nors pradžia užmegzti, o paskui bus dūta jums visokia pagelba ir nū vyskupo pavelijimas gautas. Pakol galėsite užlaikyti savo lietuviską kunigą, teiksis visada jus aprupinti visūse dvasiszkūse reikalūse artymiesniejie lietuviski kunigai. Sziadien jau pradeda tvertis „filija“ lietuviszka tarp Kingstono ir Milutės, nors taip arti yra Plymoutho ar Wilkes-Barrių lietuviszkos parapijos, kur gali visus reikalus atlikti, ale matote, jog katalikai ir tėvynainiai geidžia arti įgyti savo locną dievnamį, kur tankiai galėtų dvasiszškai susiraminti ir pasistiprinti. Judėkite, krutėkite ir jus broliai lietuviai, kiek įstengdami, meskite, kratykite nū savęs tas lenkiskas dulkes! Lenkas tegul buna lenku, o lietuvis lietuviu visur ir visada!!!

Man regisi, jog tujų aplinkinių lietuvių nepaskaitys man už pikta už tą trumpą ir szirdingą atsizsaukima dėl jų labo.

Tenbuovys.

Brangiausios gėrybės. „Zeme tai yra kunas tautos“.

Isz lenkiszko vertė J. K.

Lenkijoje, abi pusei upės Wartos, iszmėtiti buvo name liai gyventojų kaimo Užkrantės. Kaimas tasai labai jau isz senei czion buvo, isz neatmenamų metų prasidėjas czion, o žmonės pasakojo, kad laikūse valdymo lenkiszku karalių, tas kaimas buvo labai galingas. Da ir dabar galima at-rasti czion gana gerai pasilakanczių gaspadorių (ukinjkų). Jūdžemės gana gausingai už mokėdavo už jų darbą, o upė Varta, kad ir padarydavo

kaip kada negerumo, iszsilie-jus isz krantų, tai sekanczius metus szimteriopai atidūdavo už tai, palikdama derlingą dumblą po nusekimo vandėnų.

Daugelis ukinjkų, apart zemdirbystės, užsiiminėdavo ir paszaliniais visokiais amatais, ne dėlto kad jie mažai turėjo dirbamos žemės, bet kad neturėdavo tokio druto prisirizimo prie zemdirbystės.

Užkrantė skyrėsi nū kitų kaimų tūm, kad czion buvo apsigyvenę tikrai grynai lenkai. Vokieczio czion nē ant parodos nebuvo. Ne taip, kaip kitūse kaimūse, kur vokiecziams pasisekė visokiu budu ir kytrumu iszgyvent tikrus lenkiszkus ukinjkus ir lenkiszkus ponus. Ne užmirszdavo jie taip jau ir czion atsilankyti, ir visokiu budu stengėsi kad czion sutvert sav lizdą, – nepereidavo tokios sąvaitės, kad koks nors vokieczis nepasirodytų czion ir, seilę rydamas, neapsidairytų ant linksmy vietų ir dailaus padėjimo to kaimo. Su visokiais reikalais atsilinkdavo į stubas ukinjkų ir szvėpliu lieziuviu iszsiklausinėdavo, ar ne nor katras isz jų pardūti savo ukės.

Nesigailėjo kalbų ir auksinių prizadų, kad tikrai dagauti savo, tai yra paimti į savo rankas lenkiszką zemę. Bet visi jų kytrumai nueidavo ant vėjo, nēs koznas ukinjkas gūdojo savo tėvynę ir jokiu budu nenorėjo paleisti nē dirvos, nē stubos savo. Vokiecziai visados iszeidavo pikti ir labai nusiminę – bet nepasiliaudavo su savo kalbomis ir vis tankiai atsilankydavo į Užksantę. Po kelis kartus siulė ir gana didelius pinigus, jau ir pereinanczius vertybę žemės – bet viskas buvo veltui – kaip vandenys atsimszanti į ūlas, taip prikalbinėjimai vokieczių ir dikti pinigai nesikabino prie szirdzių

ukinjkų to kaimo.

Troszkimą vokieczių iszgauti kaip nors isz ukinjkų to kaimo sav naudą, ne sustabdė vienok niekas – jie nepasotinami troszkime iszgavimo lenkiszkos ukės – nenustodami kaipo varnai, kada pajunta maistą, sukosi aplink ir po kaimą didjdami savo godulingumą ant lenkiszkos žemės. Bet ir buvo ko trokszti: zemė derlinga ir puikiam daik-te buvo padėta, upė didelė ir taipgi daug naudinga. Daugel naudos galima buvo iszrinkti už viską. Zemė but davus jiems daug viso gero, uždėja but sodus ir prisodinę visokių medelių, kurie but atneszė daug naudos, iszmisliems vokiecziams. Pritaisę butų visokių dirbtuvių, malūnų, milvelių ir Dievas žino da ką – ba upė daug butų pagelbėjus, ir netiktai ką but galėję vezt jaja visokius daiktus, bet ir dirbtuvės but ėjusios anos vandenimis. Bet viskas tas nyko, dėlei didelio prisirizimo ukinjkų prie savo mylimo lizdelio, ir visi dabojo savo ukę, kaipo didžiausias gerybes szio svieto.

Geriausiu ukinjku tam kaimo, be abejonės, buvo Baltrus Siermiega. Geriausiu buvo ne dėlto, kad turtingesnis už kitus ir daugiau turėjo žemės, bet skyrėsi nū kitų dorumu, iszmislu, teisingumu ir niekad dos neklystancziu savo pasielgimūse. Po keletą metų iszbudavo szaltyszium ir tas savo pridėrystes sąziniszškai pildydavo. Taip geros szirdies ir labai gailingas – niekados neatsisakydavo nuliudusius sulinksmi, o pavargėlius pagelbėti, arba jeigu kam buvo koks nors reikalas, ar tai už nuskriaudimą, ar tai už pasidalinimą pamilijiszką – visados jisai dūdavo gerą pamokinimą.

Už tai Baltrus buvo visur pagūdojamas ir ukinjkai to kaimo vadydavo jį savo tėvu,

arba tėvu Baltrum. Gerumas jo ir doringumas buvo gerai zinomas visose aplinkinėse, ir kaip tikrai kada kas užsimydavo apie Užkrantę, tai pirmiausiai budavo klausymas apie Baltrų Siermiegą. Žodžiu sakant, Baltrus buvo tokio pagūdo, kaip kada tai Piastas Kruszviūse, – ir tai lygei kaip ir Piastui nesimažino, bet da vis didinosi jo garbė.

Reikia neužmirszt, kad Baltrus apart szviesios iszminties ir prigimto gabumo, mokėjo taipgi skaityt ir raszyt, o ką iszsimokino budamas cypėje. Į cypę jisai paimtas buvo ne už kokią ten bjaurią kaltę, bet už meilę savo tėvynės – tas da labiau pridavė szviesumo jo gerai noturai. Nors trumpais žodžiais apsakysiu gyvenimą Baltraus Siermiego. Užgimė jisai kaimo Užkrantė 1815 metų, kada trys galingos vieszpatystės, kurios pasidalino mūsų ir lenkų tėvynę, padarė nutarimą tarp savęs ir prisizadėjo viena kitai pagelbėti pasidalinime. Tėvas Baltraus taipgi buvo geru ukinjku, bet ne buvo taip turtingu ir tokiu supratimo visų reikalų neturėjo. Nekartą, keliaudamas su reikalais į Gdanską, ir mažą bet zingeidingą Baltrų paimdavo su savimi. Baltrus nori keliaudavo drauge su tėvu, ba czion galėjo matyti daug to, kas jam buvo nežinoma, o kas taip labai jį užimdavo, ir sugryžęs namon turėjo daugel smagumo, kad apipasakoti apie tai namisz-kems.

Kada pakilo karė su Maskolije, tai yra Lapkriczio 1830 m., Baltrui ėjo da tikrai 16 metai; bet dasigirdės, kad sunus vieno isz jų kaimo szlėktos (bajoro) pasirengias yra, kad eiti kariauti, prieszais maskolius dėl apgynimo savo tėvynės, pasiskubino ir Baltrus pas jį praszydamas priimti ir jį drauge su savimi. No-

rinta tėvas Baltrus tikrai tą vieną sunų turėjo, bet tokiam dalyke, kada eina apie apgyrimą savo tėvynės, nedraudė jo ir išleido į karę. Pribuvę į lenkiją su savo ponu, įstojo į eiles kariszkas ir kartu su kitaisėjo ginti savo tėvynę. Daugelyje muszių atsižymėjo abudu savo miklumu ir vikrumu, ir gal but abudu mažu prisiekę augšto laipsnio, kaip vienam muszyje tapė pažeistais. Ilgą laiką gydėsi ligonbutyje ir, pasibaigus kare abudu buvo paimti į nevalę, ba maskoliai pamuszė ir ant ilgiau pasiliko ponais ant lenkų. Ne pasakosiu czion kankinimą vergų, paimtų per maskolius, kaip tai paprastai jie pasielge, bet tą tikrai pasakysiu, kad Baltrus su savo draugu daugel nukentėjo. Vienas tikrai palengvino jų sunkų kalėjimą, ba niekados nepersiskyrė vienas su kitu ir czion Baltrus iszmoko skaityt ir raszytį nū savo draugo.

Sugryžęs po kiek metų isz kalėjimo į savo prigimtą kaimą, jau nerado nė tėvo nė motinos, abudu pasimirė, tikrai apleistą ukę paėmė į savo rankas; bet visgi jautėsi esąs gliukningu ba buvo visai valnas ir turėjo savo locną prieglaudą – brangiausią gėrybę.

Su didele meile ir prisiriszimu ėmėsi į darbą, ir nė valandėlės nepraleisdavo veltui, o vis tai su iszminczia pasielgdamas per keletą metų dasilaukė to, kad visko buvo iki valiai. Apsigobė su neturtinga bet doringa ir darbszczia duktere vieno isz savo susiedų, ba tvirtai tikėjo, kad ne turtais suteike laimę bet tikrai iszmintis ir dorybė.

Praslinkus keliolikai metų, kada jau paaugo sunus ir dukters, Baltrus aprupino ir jų prigulincziai. Taip aprupinęs savo vaikelius, gyvenono sav ramiai, – bet ne po kuriam laikui datyrė jį nelaimė. Jauniausias sunus Jonas buvo

vokiszkų kareiviu ir, pakilus karei su Dunczikais 1863 m., buvo paimtas į kariauną. Baltrus patsai, atsitraukus Jonui, paėmė vedimą jo ukės. Nelaimė norėjo, kad Jonas muszyja buvo sunkiai pažeistas ir ligonbutyja, kur gulėjo tūm tarpu, matydamas arti savo myrį, padarė paskutinį savo parunką, kurį paraszės atsiuntė į Uzkrantę, atsiseikidamas su savo paczia ir praszydamas tėvo, kad paimtų prieziurą ant paczios, jo mažų vaikelių ir visos ukės. Pamatęs tai Baltrus, labai užsirustino ir norėjo jau vaziuoti, kad kaip nors pagelbėti jam, kaip czion atėjo randava zinia apie jo myrį – kelionė jau dabar buvo bereikalinga.

Baltrus, tėvas Jono, negalėjo atsakyti praszymui sunaus ir persineszė su savo paczia į namus Jono, norints gana buvo gaila palikti savo namelį, kur perleido pirmas dienas savo amžiaus. Ramino savę tūm, kad tėviszkai iszpildys savo prisiriszimą prie sunaus, neužmirszdamas jo praszymo.

(Toliaus bus).

Pjovyne Syvase.

Dabar atėjo korespondencija į gazetą „Koeln. Ztg.“ su apraszynu baisingų pjovynių, kokios buvo priesz porą mėnesių gilume Mazosios Azijos. Daugelis visokių zinių atėjo apie baises kraujo iszgorimus Syvase; po keletą kartų tos zinios buvo sumažitos per randavus turkiszkus danesizimus, abelnai vienok, kaip dabar pasirodo, tai tos visokios zinios turėjo buti da baisesiu perstatytos. Nekuris prekėjas, kuris savo akimis tai vis matė, taip apraszo gazietoje „Koeln. Ztg.“

Reikalai mano, paszaukė manę pradžioje Lapkriczio pereito meto į Syvas. Jau girdėtis buvo isz visų pusių apie

pjovynės gilume to kraszto, ir dėlto pasiskubinau iszsineszt isz tos szalies, pilnos nesmagių girdėjimų, o ne kartą jau ir akvyų matymų. Diarbekiriūse, gana zinomo man vietoje, gulinczios paupe Tigriso, nukankita jau keletas ypatų, o miestas po to sudegitas. Malacijoje, attolinto 40 adynų vazevimo iki Syvas, iszpjauta daugelis krikszczionių vyriszkos lyties, turinczių per 15 m. amžiaus, o aibys Kurdų naikino tūkart Armėnų kaimus, gulinczius ant rubeziaus provincijos; skaitlius nukankitinių tū kart negalimas yra gerai parodyti, bet po teisybei pereina daugelį tukstanczių.

Dieną 13 Lapkriczio pasirengiau leistis į kelionę ir ke tinai vaziuoti atgalios į Samsumą ir per visą tą dieną rengiausi į tolymą kelionę, kaip jau arti vakaro iszgirstu szuvius; czion atbėga mano gaspadorius, garsiai rėkdamas, kad turkai pjauja krikszczionis.

Asz greitai pribėgau prie lango ir, paziurėjas, patėmijau daugelį žmonių, kurie maiszėsi vienas su kitu; kur ne kur matytis bėganti į savo namus. Ten toliau matytis musulmanai su lazdomis, peileis, revolveriais ar kūm papūlė rankose ir vejasi Armėnus, o paskui tūs ir kareiviai turkiszki, kurie ne praleidze nė vieno Armėno, jeigu kur patėmijo. Matymas buvo baisesiai skaudingas. Ant gatvės ties mano langu, gulėjo keletas, užmusztų, daugiausiai su perskeltu pakausziu. Bet da tai buvo tikrai pradze, o da ir baisesiu turėjo buti. Užmusztųjų tą dieną buvo nū 150 iki 200. Užmusztųjų, but taip jau daugiau buvę, kad Turkai ne butų pradėja grėbti namus Armėnų.

Ant rytojaus isz anksto visur buvo tyka, ir iszrodė kaip rodos priesz audrą.

Gatvės buvo visur tuszczios, kada ne kada girdėtis buvo szuviai, ir vėl viskas nutyla. Apyvietėje prisirinko į miestą daugelis ukėsų isz aplinkinių kaimų: Turkai, Kurdai, Szirvanai bėgiojo po gatves, apsiginklavę, kūm katras galėjo, ant jų deganczių akių, matyt buvo didelis piktumas ir troszkimas turtų ir krikszczioniszkio kraujo. Lengvai galima buvo sulaikyt jų ir nedūt įeit į miestą nės visas pulkas kareivių stovėjo czion, bet visai jie ne mislyjo tai padaryti. Czetverge dar isz anksto paszokau isz lovos, pergasytas nenustojancziu szaudymu; pjovynė prasidėjo isz naujo, tikrai jau baisesniam smarkume. Jau dabar kankitojai tiesiog lindo į namus, vilko laukan Armėnus ir kankino, czia jau pas duris. Ant jų, kurie norėjo pasigelbėti ir bėgo nū smerties, daryta tikrą medzioklę. „Ant prapulties szun krikszczioniszkam“ „užmusztą giaurą“ (szunį), girdėtis buvo isz visų pusių, pakol nelaiminga auka nė krito nū smogių lazdų, papaikusių budelių. Daugelį isz užmusztųjų visaip draskyta da po tam. Viskas kas tikrai radosi namūse nukankitų – paimta kaipo savo locnastį.

Subatoje, po pėtnyczinio užsiminimo prancuziszkio ir amerikoniszkio konsulų Konstantinopileje, randui turkų apie tokius darbus Syvase, pasius-ta buvo kariauna stiprybė ir atvalnino miestą nog jų aibių žmogzudiszkų, troksztanczių krikszczioniszkio kraujo. Laike tos pjovynės užmuszta 1500 Armėnų, iszplėszta ir iszgriauta jų krautuvės ir visoki czion esanti daiktai, taip gi nemažai ir namų iszgriauta, per tai zinoma ne mažai žmonių kris nū szalczių, ba ne turės pastogės, nė kur prisiglaust. Isz pūses turkų tikrai septyni krito ir czion zinoma turkai tvirtys, kad pjovynę iszskė Armėnai. (p.b.)

Margumynai.

Emigracija į Braziliją.

Draugystė prekybos geografiška miesto Lvovo 1894 m., dėl datavimo emigracijos į Braziliją, išsiuntė dr. Klubokovskį, o Draug sv. Rafole, kuriai eina apie tai, kad kožname transporte emigrantų butų nors vienas apszviestėnis žmogus, pavelijo dr. Klubokovskiui ir keletui kitų uždėk vaziuoti į Braziliją.

Po kiek laiko daėina žinia, kad rate emigracijos, pasiuntinys Rutkovskis, padavė kreivas žinias; buk dr. K. norėjas fakticznai prisizadėti randui brazilijiskam, kad pristatys 9000 lenkiskų emigrantų. Vienok po nekurio laiko tas kreivas žinias draugystė prekybos geografiška perstatė teisingai. Emigraciskas judėjimas į Braziliją gana sustiprėjo paskutiniame laikia; daugiausiai eina dabar iš Galicijos. Dr. Klubonovskis da dabar ne sugrižo iš Brazilijos, bet pagal atsiųstas žinias galima matyti su koku tikrumu, szirdingumu ir auka dr. K. pildo savo užimtą vietą. Pagal kalbas žmonių gerai apszinaiminusių su padėjimu emigracijos į Braziliją, išėjūnus laukia tenai tikra pekla ant žemės, jeigu jie pasilieka be jokios apiekos. Kaip žinoma, pas mus, Suv. Valstijoje, emigracijoje ir reikalai apie tai yra po kontrole rando susirizimo; Brazilijoje gi apieką ant jų ima provincijonali ir dėlto kelionė į tą šalį yra tikrai prapūlinga. Randas vidurinis brazilijiskas surisza tikrai kontraktus su įvairiomis draugystėmis, kurios už užmokestį pristato nekuri skaitliū emigrantų. Pristatymas toksai ant kontraktų aiskiai ir gyvai primena mumis ir labai yra panasus į senobinę prekybą su nevalnikais; ir emigrantas į Braziliją pribuvęs, ne visada yra tikras ypatingos

valnystės. Centralnas randas brazilijiskas apiekavojasi emigrantais tikrai iki tol, pakol nepristato jų ant vietos. Vienok niekados neatsakantis yra, ar randas provincijonalinis žmoniskai su jais apsieina, ar ne. Atėjūnai į žieminę arba tropikalną Braziliją, negali apsigyventi nės neiszneszta karszczū ir mirszta nū prasiplatinusios epidemijos. O pietinėje dalyje Brazilijos, atėjūliai apsistoją ant žemės randavos, taipgi tur kariauti su czionykszczū klimatu ir su nedalaikomoms teisybėms valdzios. Kas apie darbinikus ant plantacijų kavos tai tie visai yra po valdzia valdono ir jau tikri vergai. Didžiausia bėda ta, kad atėjūnai nežino kur geriau apsigyventi, dėl nesupratimo padėjimo to kraszto, nors kožnas gal išsirinkti sav kur nor, o draugystė pati pristato. Czion vėl baisy neprietelium emigranto randasi agentas, kuris nudūdamas tikru prietelium, jau kelionėje iszisklausinėja nū jo viską ir labai prisitraukė prie savęs. Isz to tankiausiai tas iszeina, kad keliaujikai, atvykę į Braziliją, ne suprasdami nė kalbos, nė surėdymo czionykszczū ir tikėdami zodziams vadovo, praleidžia viską, ką tikrai atsivežė su savimi, o pagalios ir ypatingą valnybę per tai pasilieka vergais ir laikomi yra vergu-veje per ilgus metus. O kaip kada apsigyvena vietose kur ponavoja visokios ligos, greitai apserga ir mirszta. Randas Brazilijos trokszta savo turtingą šalį apgyventi ir turtus, esanczius gilumose žemės isztraukti. Toks yra padėjimas emigrantų į Braziliją, tai dabar reikia palaukti ir pažiūrėti ką per naudą isztrauks misije, kurioje pasikėlė dr. Klubokovskis, ir su pasisekimais jo kitą kart pakalbėsime.

Darbavietė Siemiradzko.

Puikioje darbavietėje p. Henrico Siemiradzko Romoje jau veik pabaigtas paveikslas „Nerono cyrkia“. Paveikslas yra labai didelis, nės talpina savyja keletą asabų didumo naturaliszko. Cyrkia (kursai kada tai stovėjo ant vietos, kur dabar yra Vatikanas) stovi ant arenos rudas Neronas, aprėdale lylavo dažo, auksu siutu, aplink jį keletas isz jo tarnų ir moteriszke. Ciesorius su dideliu žingeidumu tēmyja ant krikszczioniszkos merginos pririztos prie jūdo jauccio ir gulinczios kartu su jūm ant žemės. Pagal padavimą rimioniszku rasztinikų, kraugeris imperatorius norėjo ant vieno pamatymo turėti perstatytą grekiszką padavimą apie Dircą, velkamą per jautį ir nukankitos per tai, kaip tai matyti ant garbios grubos marmulinės isz senovės iszkaltos, kuri randasi dabar barbanskam muzėjuje m. Neapoliuje. Noras imperatoriaus buvo iszpildytas. Ant smiltyno cyrko guli jautis, isz sznerviū sunkesi kraujas, *bestiarai*, stovinti szalyje, su dzidomis, nudarė įsiutusį jautį, pririzta ant jo keteros szviesių plaukų nūga kankitinė atidavė duszę savo ir nusiřito nū keteros jauccio, plaukai josios susimaiszo su smiltimis arenos ir krauju kritusio jauccio. Nero žiuri ant to visai be jokios įspaudos, kaip rodos ant taip kokios parodos kuri visai neilgai traukėsi. Isės tūjau į auksinį vežimą, kur stovi laukdami keturi efijsopski jaunikaicziai.

Prie to tragiczesko paveikslalo nedidelis paveigslas, jūkau-nai parodytas pindzelis Siemiradzko, su plėmais, kokius atmusza saulė, permuszdama per lapus platanų, ant pecziū vaikino ir mergaitės, stovincziū prie vindo ties szuliniu. Viskas czion linksmi, kaimiszke aiskai, jūkentisi, ap-

ta karszczū pietiniu, pilnas czion visas dažas, ant kurio, kaip žinoma nemilsta H. Siemiradzki.

Isz laiko da szneka apie kitą paveikslą isz gyvenimo Kristaus Pono. Po pavėsiu alyvos medzio, apsiaustas isz visų pusių vaikais ir daugelio keliaunikų, sėdį Iszganytojas ant kalnelio. Už jo kraszta paveikslas Palestinos. Siemiradzki Palestinoje nebuvo, bet sicilijiskai paveikslai labai artymi prie galileiskų, isz kur ir visas charakteris paveikslas pagriebtas yra teisingai.

— *Tobumas vandeny isz New Jorko į kitus miestus.*

Į Amsterdam	3510 mylių.
„Bombay	11574
„Buenos Ayres	7110.
„Calcuta	12425
„Canton	13400
„Constantinopile	5140
„Dublin	3225
„Gibraltar	3300.
„Hamburgą	3775
„Horre	3210
„Lima	11310
„Liverpol	3210
„London	3375
„Madras	11850
„Neapoli	4330
„Pekin	15325
„Rio Janeirio	3840
„Saudwich Salas	15300
„San Francisco	15850
„Valparaiso	95750.

Jūkai ir teisybė.

Mažas Jūzukas gavo dienoje savo varduvių knigutę su paveikslais visokių gyvulėlių. Atbėga pas savo motiną ir klausia.

„Mama, ar tie žvėreliai žinosi, kaip jie vadinasi?“

„Ne, suneli.“

„Aa! tai gerai, asilui but labai nesmagu, kad žinotų, kaip jis vadinasi.“

Dede ir jo seserenas.

Isz lenkiszko verte J. K.

(Tąsa).

— „Na!.. Jeigu jau taip nori tai pasakysiu tav apie jūs. Nedraugais tais yra tai pabėgėliai nū plantacijų jūdi tarnai, kurie slapstosi po tokias atvangas, kad geras žmogus bijotum ir isz tolo prisiartyti ten“. Budami tenai, gyvena visai kaip laukiniai, maistas jų visoki žvėrys, kuriūs jie užmusza užtru-
cjomis vilycziomis. Tai matai jie jau laikas nū laiko už-
puldinėja, idant isznaikyti ir paimti kas tiktai jiems patinka, o jų tvirtus pecziai stengia tai vis pakelti. Baisingus daik-
tus pasakoja apie tūs netikėlius ir kad tiktai ranka Dievo ap-
sergetų mus nū tokios su jais pažinties“. „Tai jau dabar
matai patsai deduk, kad to visko nereiktų bijotis, gyvenant
sav Europoje!“, kalbėjo seserėnas. „Taip, taip, jau tu pa-
mazi rengiesi paimti mane, visas gėrybes ir patsai save ir
dumt sav į Europą. Bet apie tai bus atsakantis laikas, kad
geriau apmislėti. Ir nebucziau jau geras karžygis, kad ne
sumuszciau tų niekų!... Jeigu jie pasirodys ant ligumos ir
pamatys mus jau pasirengusius sutikti jūs, tai jau tada jie ir
vėl grįsz sav atgal be nieko, ir tos ilgos jų vilyczios nebau-
gys musų, kurių nors ir mažiausias užgavimas, greitai atnesza
myrį, jeigu nepasiskubįsi kaip nors apsisergeti; bet to, apart
jų paczių, niekas negal zinoti. Kalnūsia užpulti ant jų ir isz-
vyti isz ten nieku geru negalima, tiek jie ten tur visokių at-
vangų, kad apart jų ir dangaus niekas daugiau negal zinoti.
Ir taip tas amžinas kardas vis kabo ant musų galvos ir kas
valanda galima laukti užpūlimo tų jųdųjų szunų. Iki sziam
laikui da vis aplenkdamo mane, bet jau dabar abejoju, ar tik-
tai nepasibaigė jų ta meilė dėl manęs“.

Yra tai didelė nelaimė dėl jusų, deduk, bet nelaimė, ku-
rios galima iszbėgti“, atsakė seserėnas. „Kad jūs su tais jų-
daisiais savo tarnais butumet žmoniszkaį pasielgia, tai jie da-
bar nebaugytų, ir visai ne but pasitraukia nū jusų. Bet tik-
tai palaukime, pamatvisme, mazo visai da ne taip“ baisu su
jais gal buti, o jeigu jau ir atnesz jūs czion jųdasis, tai ner-
ką labai nusigasti, pasistengsime atsikratyti nū jų. Ir karei-
viai butų nereikalingi, kad tiems tavo nevalninkams but ga-
lima pasitikėti, gana tiktai butų szautuvių ir parako. Kulka
szautuvės juk toliau siekia nekaip jų tos užtručtos vilyczios,
ir tokiu budu but galima jūs isztolo neprisileisti!“ „Apie
tai asz ir mislyju“, atsakė p. Vanderstratenas, gailingai su-
raukęs savo veidą. Bet kaipgi galima pasitikėt ant jų?!
Kaip greitai iszgirstų kauksmą savo tų jųdųjų brolių, greitai
paliktų mus ir susivienytų su anais, o labjau da sziađdieniniam
laikia, kada tie baltieji misijonoriai valkiojasi aplinkui ir
mokina jūs krikščioniszko tikėjimo. Kad ir didžiausias
prisakas, kad ir sunkiausę kora, nieko negiliūja. Nekurie
isz plantatorių, kaip tiktai dajautė, kad jau jų tarnai perimti
yra tą nauja tikyba, tūjausurakino jūs ir kankino baisesiu
budu, bet viskas nuėjo veltui! Tie palaidunai da labjau
įpaiko po tam, o asztūnios savaitės atgal, ant plantatoriaus
Vandermeilen, užpūlę jo paties tarnai isznaikino vargūlio ru-
mus, o patį nukankino. Nū to laiko ir asz pradėjau su savo
tarnais asztriau apsieiti, ir sakau tav tikrai, kad jeigu tiktai

dazinocziau, kad katras ką nors prieszingo tur priesz mane, tai
jau ne bucziau Vanderstratenas, kad ne liepcziau pakarti tokį
po sausa szaka. O misijonorių podraug su jūm, kad tiktai man
pasisektų suzvejoti tą szaldrą!“ Jaunas Emerykas papurtė
tiktai galva ir pasakė: „visi tie jūs iszmislai niekam neverti,
deduk! Nepalaiky man už piktą tiktai deduk, bet noriu
tav tikrą teisybę iszapazinti, kad jus esate mažu ir gerais plan-
tatoriais, bet ką su skausmu szirdies turiu pasakyti, labai
klaidingi krikščionys. Vietoje, kad tą patį daryti ką buti-
nai reiktų, beje: apszvesti tūs vargdienius nesuprantanczius,
kas tai yra, geras, o kas piktas; vietoje, kad padaryti isz jų
gerus krikščionis, sudrutyti, prisiriszimą prie savęs, jus vi-
sai prieszingai darote. Jusų baudimas, jusų barbariszkumas,
nedūda tikrą pažinimą Dievo ir per tai da tolyn traukia tūs
jusų tarnus į tamsumą — isz ko didesnis tarp jų kyla neuz-
kentimas savo valdytojū. Tiktai szviesa mokslo gal jūs pa-
daryti gerais ir prifankiais savo ponams, kurie tur taip su jais
apsieiti, kaip su savo tikru broliu. Ir delto sakau tav deduk
ir praszau, kad pamėgytumei mano patėmijimą pridėti ant
praktikos. Tikrai tav sakau, kad nepasigailėsi!“

„Nesupranti tu to, per savo nesubrentusi protą“, atsakė
Vanderstratenas. Nagaiką turi visados kaboti ant jų spran-
do: prieszingai gi esant, mus visus gyvais prarytų tie szunias.
Jeigu tiktai nesibijotų tos nagaikos, kalėjimo ir neiszbėgtino
myrio, pilno visokių sunkiausių kankinimų, tai zinok tai, kad
nė vienos valandos negalėtum buti ramus. Ale, jau užteks
apie tą viską! Ots jau ir vakaras artinasi, jau man pradeda
but vėsu; eisiva į vidų, ten galėsiva apie linksmesnius daly-
kus pasikalbėti, apie tavo motiną, apie tą krasztą, kuriame
ne reiktų taip rupjti apie savo gyvatą, kad apginti nū jųd-
szalberių“.

Po tų žodžių, pakilo p. Vanderstratenas ir pasineszėjo
ant savo namų per placzius takus žvyriais nubarstytus.
Emerykas sunkiai užsimislyjās ėjo szalia jo ir taip sav vienas
dumojo: „Koks tai krasztas, koki tai žmonės! Koks karsz-
tis saulės, o vėl kokios szirdys tų žmonių, kad jau tikram sa-
vo artymui nedūda pažinti tikrą savo Sutvertoją; ne nor, kad
tie vargdieniai pažitų ir mylėtų Dievą, kuris tiktai vienas gal
padėti jiems ir palinksmyti tam vargingam padėjime. Bet
jau taip ilgai nebus, tegul tiktai asz ilgiau czion pasiliksiu ir
pritrauksiu prie savęs szirdį deduko. Jisai po teisybei tur
gerą szirdį, bet tiktai klaidingos pažiuros ir tuszczia baimė
perdirbo ją į tą prapūlingą pusę ir kaipo kiti plantatoriai, ne-
uzkenczia, spaudžia ir kankina tūs tarnus, tikrus savo arty-
mus ir nė kiek nezemesnius už jūs paczius. Tiktai laiko ir
atsakancziuos progos! Kitaip visai turi but czion, ir ne szlek-
cziau, bet jau geriau!

III.

Herkulesas.

Užimtas mislimis ir visokiais planais, turincziais pagerint
padėjimą nelaimingų tarnų, prisiartino Emerykas kartu su
savo deduku iki rumų, ir jau norėjo kartū su jūm zengt per
slankstį, kaip atsimuszė į aušis koks tai sunkus dejavimas, isz-
siklėstęs dideliam toleme. Balsas tas sulaukė jį ir rodos kaip
magnetizmas koks prikėlė prie žemės. Isztempė savo ausis ir
antru kartu iszgirdo tą patį balsą, pilną skausmo ir vaitojimo.
Ir vietoje, kad eiti į vidų, susisuko atgal ir su pasiskubinimu,
neatgaudamas kvapo, leidosi į tą vietą, isz kur girdėtis buvo

tas balsas. Užmiršo pasakyti dėduki apie tai, kurio pagelba mažo gal but reikalinga, ir neapreiskė visai savo tokio atsitraukimo. Neperėjo nė minuta laiko, kaip atsiderė jau pas tvorą, už kurios matytis buvo stubos tarnų; akimirksnyje perszoko per tvorą ir iszbėjo į didelę lygumą, kur iszvydo pakratantį matymą. Į žemę buvo įkastas dybas, aplinkui stovėjo apie szimtas murinų, prisiartinęs da labjau, pamatė, kad koksai tai baltas žmogus pliekia pririsztą prie to dybo jauną, gerai sudėtą muriną, kurio nūgas kunas, po smogiu nagaikos, drebejo ir laužėsi į visas puses. Po kožno smogio nagaikos isz jūdo kuno murino czirszkėjo kraujai ir likosi žymus rėžis ant persimainusiojo kuno. Nū didelio skausmo, kas kart iszsimuszė isz jo krutų sunkus balsas, kuris aszaringai sujudino Emeryką. Žaibinia pažiura metęs ant daziurėtojaus, pradėjo iszmėtinėti anam, kad pasiliautų kankynes, bet kaip tas nepaklausė, tais su miklumu liuto, szoko ant jo, isztraukė isz nagų nagaiką ir taip smogė per veidą daziurėtojaus, kad tas tūjau atszoko atgal.

„Bjaurus tu sutvėrime!“ szaukė Emerykas didžiausiam piktume „kaip tu atsakysi priesz Dievą, kad tą muriną, sutvertą, kaip tu ant paveikslo Dievo, taip smarkiai kankini? Atriszkite nelaimingąjį kūnogreicziau!“

Murinai, tarp kurių Emerykas pasirodė, kaipo aniolas užtarėjas, skubindamiesi su pagelba, metėsi prie dybo ir pradėjo narplioti virves, kuriomis tasai buvo pririsztas, o kada nuriszo tai jau muszamas, nū didžio skausmo negalėjo stovėti ant kojų, murinai palaikė aną savo rankomis. Per tą laiką jau ir daziurėtojas sziek tiek atsiblaivėjo ir įsiutęs isz didelio piktumo, užsikėsi ant Emeryko, kad iszlieti savo apmaudą, kuris taip jį nužemino akise tų murinų. Pakelta ranka ir tvirtas petys daziurėtojaus, neiszgąsdino Emeryko: nepasitraukė nė žingsnio atbulyn, pažiūrėjo prisakancziai ant jo ir pasakė: „traukis nevertėli! Ryto anksti, priesz veidą mano dėdės, o tavo pono, iszdūsi atsakymą, ir prapūlęs esi, jeigu dasizinosiu, kad kankinai tą tiktai dėl iszliejimo savo piktumo!“

Ant žodžio Vanderstraten, nusileido kumszczia ir už valandėlės taip smarkus ir smurtus, pradėjo glamonėtis apie Emeryką, kuris ką tiktai priburęs, o jau davinėjo visiems prisakus. „Atleisk mano kaltę! maldavo, lenkdamasi priesz jį (bet jo balsas da drebejo nū įsiutusio piktumo) atleisk praszau! kad pakėliau ranką ant tavęs, mano mielaszirdingiausio pono, mylimiausę patieką! Asz jusų nepažinau, ba taip netikėtai pasirodėte ir nedavėte dabaigti mano priderysczių, tasai nevertasis užsipelnė ant koros. Tyczia sužeidė sav ranką, kad tiktai nedirbti prie cukrinyczios, o czion dabar....“

„Sutvėrime jūdoj!“ pertraukė Emerykas, drebedamas visas nū piktumo, „ir tu pakėliai ranką ant to kentanczio per visą dieną jaunikaiczio, kad da labjau padidyti jo sopulius? Mielaszirdingiausias Dieve, kaip galėjai perneszti tokę sunkę nūdėmę to žmogaus; dėlko nenutrenkė tavę perkunas? Szalin prakeiktasis, ba galiu, užmirszias apie viską, paliepti pririszti tavę ir atlygyti tav už tavo žvėriszkumą!“

Po tų žodžių da sykį pažiūrėjo ant Emeryko, žvėriszkomis akimis ir sumurmėjas keletą nesuprantamų žodžių, prapūlė tamsume. Emerykas pasilenkė prie kankito, paėmė jo deszinę, sveikąją ranką ir suspaudė su tikru broliszkumu.

„Nusiramjė nelaimingasis!“ pasakė minksztu balsu Emerykas, „nusiramjė, tas kankytojas, — kitaip turės pasielgti su tavimi, prieszingai-gi turės darbą su manimi. Nuneszkite vyrai tą nelaimingą į jį stubą! Asz patsai daziurėsiu tavę, o gydytojas mano dėdės gydys tavę“.

Murinai girdėdami tūs žodžius, iszkalbėtus per jaunikaiczių, buvo perimti neapsakomu džiaugsmu, o anas nelaimingasis, kankitas murinas, surinkęs visas savo spēkas, suspaudė jo ranką ir pažiūrėjo ant jo tokę pažiurą, kurį kalbėjo tukstanczius padėkavojimų. Norėjo pagalios pulti prie kojų Emeryko, bet silpnumas ir didelis skausmas nedaleido to, sudejavo ir nulinko ant rankų, paimanczių murinų. „Neszkite greicziau! o jeigu katras isz jusų žino kur gydytoją, tai kūgreicziau pavadykit. Tiktai nelaukite ilgai, ba labai vjam yra reikalinga pagelba.“

Drutesniejie isz jų paėmė jį ant rankų, o kiti jau norėjo bėgti, pas gydytoją, kaip tūm kart isz tamsumo pasirodė sena nevalnikė ir sugražįdama bėganczius, isztraukė isz kiszeniaus nedidelę dėzutę isz raudonojo medžio ir parodė jiems.

„Visi pasiliks czionai!“ pratarė iszversta holenderska kalba. „Sena Giga tur vaistus geresnius už mostį gydytojų. Herkulesas ryto bus sveikas!“

Mirtinas nutylimas apėmė toje valandoje visus jūdskurius; mikliai pradėjo trauktis į szonus, kad lengviau galėtų daktarka prisiartyti prie serganczio, kuri, szlubūdama ant kairės kojos, prisivilko prie ligonio ir, atidarius dėzutę su vaistais, paėmė ant pirsztų kokio ten tepylo ir patepė skaudulius Herkolešo. Sergantis sudrebėjo, susitraukė į kruvą, bet po valandėlei susijūkė ir akis atvėrė. Pirmiausiai jo pažiura krito ant czion stovinczio Emeryko, kuris su szirdingu jausmu žiūrėjo ant jo ir ant daktarkos.

„O Massa!“ suszuko, buczyūdamas rankas jaunikaiczio, „Herkulesas jau ant visados yra tavo: su kunu ir duszia. Herkulesas už jauną, gerą Massą gatavas pasidūti į nagus liuto arba panterų. Herkulesas niekadodos neužmirsz, ką padarė Massa dėl nelaimingų nevalnikų!“

„Nusiramjė broli!“ atsakė Emerykas jūkdamasi. „Viskas tas neverta yra tokios garbės, ką asz dėl tavęs padariau, padaręs buczyiau ir kožnam be vienam isz visų jus czion stovinczių ir dėl szitos senos, jūdodos mocziutės. Bet jau laikas iszsiskirstyti vyrukai! Ligonis reikalauja atsilsio, asz da norėcziau keletą žodžių pakalbėti su savo dėduki, kad isz naujō nepasiantrytų tas, ką sziađien matau, ir ant ko labai esiu užsirustinęs. Klausykite vyrukai, jeigu daziurėtojas kada norints vėl taip szuniszikai norėtų apsieiti su jumis, tai tūjaus dūkite man žinią, Pakoliai bus galima atitolinti tą piktumą daziurėtojaus, tai tikrai sakau, kad jokios skriaudodos jums nebus. Laimingos nakties!“

Jau norėjo eiti namon, kaip sena Giga sulaikė jį už skverno ir pradėjo maldauti, kad jisai parodytų savo dėlną. Jūkdamasi, sustojo Emerykas, o sena Giga ilgai tēmijo į baltą ranką jaunikaiczio.

(Toliau bus).

— Plymouth Pa. 14 Saus.

Sziūmi praneszame, kad vienas isz mūsų dvasiszkų vadovų, kunigas J. Zlotorzinskas parapijos Pittstono, persiskyrė su sziūm svietu, budamas metūse jaunystės.

Amžiną atilsį.

Tiesavietėja.

— Isz ko gyvenį?

— Isz dūnos, pyrago, mėsos, alaus, degtinės vin....

— Ale asz klausiu: ką dirbi?

— Tai, jug matai kad nieko....

— Abelnai ką veiki?

— Dirbu puikiai.... ilgai....

— Ne atsakinėk taip kvailai! Asz klausiu, isz ko tu visodos užsilaikai....

Tegul taip pasilieka,

Uzziurėtojas dirbtuvės viena kartą visai pasigėrė ir negalėjo pildyti savo darbą. Ant rytojaus ateina į dirbtuvę ir paėmęs knigas nor parasyti savo patėmijimą; bet czion pamato direktoriaus paraszą.

„Uzziurėtojas visą dieną buvo girtas“.

„Na ar reikėjo tai raszyti?“ paklausė jisai, pamatęs direktorių.

„Na ar mažu neteisybė?“

Taip taisybė! atsako uzziurėtojas.

Taip tegul taip ir pasilieka.

Vakare direktorius pažiuri, pagal pripratimą į knigas ir pamato, kad czion parasyta:

„Direktorius per visą dieną blaivus“. „Ką tai reiszkia?“ paklausė uzziurėtojaus.

„Ar mažu neteisybė!“ atsako tasai.

„Taip teisybė!“ bet czion iszeina, kad asz tik sziądien nebuvau girtas! Tai tegul pasilieka.

Pajieszkojimai.

Asz Marijona Mockevycienė pajieszkau savo vyro Jono

Mockevyciaus, paeinancio isz Suvalkų rėdybos, pavieto Seinų, gminos Kudrėnų, isz kaimo Gudonių, ketvirtas metas, kaip Amerikoje. Asz Marijona Mockevycienė atvažėvau isz seno krajaus kaip pas savo vyrą adresą turėjau į Pittsburgh'ą; bet dabar neradau, tai persikėliau į miestelį Homestead ir tenai esiu su mažu vaikeliu, užtai pakarnei praszau jeigu kas dažinotų, apie jį arba jis pats, tai praszau daneszi ant adreso tokio:

Marijona Mockevycienė
Munhall Allegheny
Co. Pa. Box 405.

Asz J. Krauczeliunas pajieszkau savo paczios, katra nū manęs pabėgo 1893 metų, o dar asz nežinau apie ją nieko. Kastė Mickevyciute didumo daugiau kaip penkių pedų, vidutinio sudėjimo, jūsvų plaukų, tamsaus apvalainio veido; tik į pryszakį patrauktų lupų, biskį riestos nosies. Ant veido arti ausies turi karputę didume žirnio. 21 m. Mieli broliai lietuviai! jeigu kas apie tokią žinotų, ar ji gyva, arba mažu kas žinotų, kad tokia asaba kur numirė, tai meldziu dūti man žinią, o asz busiu labai dėkingas. Arba pati tegul atsiszaukia, ba jeigu ne tai asz kitaip padarysiu, nės yra labai svarbus dalykas.

Adresavokit taip:

J. Krauczeliunas
17 Murray st.
Wilkes-Barrė Pa.

Pajieszkau jono mockevyciaus, kurį gavau pažinti Tilžėje, Prusūse, o dabr, girdejau jis randasi New - Yorke ir Petro Rozuczio, kursai per kelis metus buvo teipgi New - Yorke.

Atsiszaukite po sziūmi ant-raszu:

Antanas Jocis.
3315 S. Morgan st.
Chicago, Ill.

Balius! Balius!

Garsus ir linksmas balius, kelemas draugystės szv. Mykolo, atsibus seredoje 15 dieną Sausio 1896 metų ant salės Landmassers Halle Wilkes Barre, Pa.

Įėjimas ant salės 25c.

Komitetas.

Balius! Balius!

Didelei puikus, iszkilmingas ir neapsakomai linksmas balius, bus kelemas draugystės szv. Jūzupo, 28 dieną Sausio 1896 metų, ant salės Peoples Theatre.

Labai užpraszomi yra visi jauni ir seni lietuviai, o labjausei lietuvaits ant tos stebėtinai puikios pūtos, kokia nor iszkelti virsz minėtoje dienoje, lietuviszka Plymouth'o draugystė.

Įėjimas ant salės 25 c.

Galima gauti su prisiuntimu szias knygas:

1. Istorija Katalikų Bažnyczios. Ji yra labai naudinga dėl perskaitymo kožnam katalikui. Kasztūja 1,00.

2. Trumpa peržvalga lietuviszkos darbų Amerikoje 1892 m. Ji iszrodo aiskiai lietuviszkų bedievių darbus ir podraug kaip katalikas turi nū jų apsisaugoti. Kasztūja. 20c.

3. Valtis bei iszguldymas szventų evangelijų ir lekcijų ant visų metų su labai naudingais dvasiszkais skaitymais. Puslapių esti 896. Linke-tina kad kožno lietuvio namūse ji butu. Kasztūja — 1,50c.

pas Kun. A. Burba. Box 1053
Plymouth, Luzerne, Co. Pa.

Naujiena, Naujiena!!

Kas isz lietuvių neragavo, Lietuvoje budamas, buvarko alaus?

Kaip jis skanus ir svelkas buvo; užkaltidavo kraują ir szirdį pradziugidavo. Amerikoje tokio alaus iki sziol nebuvo. Bet paskutinime laike atsirado labai jį panaszus, beje-LENKISZKAS LIETUVISZKAS ALUS. Jis yra malonus gerti, saldžiai ruksztus, svelkas. Taigi lietuviszki ir lenkiszki saliuinkai privalo parsitraukti to LIETUVISZKO POLSKO ALAUS ir savo tautleczius jami valesinti.

POLISH — LITHUANIAN
Brewing Co.
DANVILLE, PENN'A.

Lenkiszkos knygos

maldu, pargabentos isz užmarės.

Gaunamos pas Jūz. Pauksztį.

Westchnienie duszy pobożnej, zbiór nabożenstw i pieśni z przydanem Drogi krzyżowej, Gorzkich żali i psalmów \$1,50.

Złoty Oltarz czyli zbiór nabożenstw dla chrześcian i katolików \$1,30.

Oltarzyk czyli zbiór nabożenstwa dla młodzieży katolickiej 70 c.

Wyborek nabożenstwa dla młodzieży katolickiej 50 c.

Mały złoty oltarzyk dla pobożnych dzieci katolickich 45 c.

— Isz Chicagos. Czionai

lietuviai dasilaukė viena ir geriausia lietuviszka krautuve laikrodelių: Kelsch Noreiko & Co. Velyjame visiems lietuviams pirkti laikrodelius, lenciugelius, ziedus ir kitus daiktus no jų, nės tai yra tikri lietuviai, katrie gauna daugiau, ir daugiau kostomerių kožną dieną. Jie padidino savo biznij pardūdami ne tik tai vienus laikrodelius, bet ir visokius daiktus kaip: maszinas dėl drukavojimo gramatų, maszinas dėl siuvimo, armonikas, britvas, peilius ir t. t. Iszsiunczia daiktus į visus miestus ir miestelius Amerikos. Kas prisiųs savo adresą, gaus lietuviszka katalogą ir gražų abrozėlį dykai. Adresavok taip: Kelsch, Noreiko & Co. 105 Brown St. Chicago Ill.

Skaitykite Visi!

Gera vieta dėl prekybos ir lengvai prieinama, randasi toje dalyje miestelio kur daugiausiai gyvena lietuviai, lenkai ir Slavenai.

Keturios prekybos gali buti tūse namūse, kaip tai: krautuve valgomų daigtų, geležinių, mėsinyczia ir karcziama. Salė didelė ant virszaus dėl balių ir mitingų. Du dideli tvartai užpakalyje Lotų, dėl užlankymo gyvulių.

Tą viską galima pirkti už \$8000, \$3000 mokant isz pradzių, o likusius ant lengvų iszlygų, randa atnesza \$90 ant mėnesio.

Nenorintis pirkti namą, gali tikt randavoti jį taipgi už prieinamą prekę.

Norintieji tame aiskiau dasizi-noti, kreipkitėsi po sziūm antraszu:

J. Firestin,
Duryea, Pa.